

PHÒNG GIÁO DỤC – ĐÀO TẠO ...

TRƯỜNG TIỂU HỌC

--- ❧ ✧ ❧ ---

SÁNG KIẾN KINH NGHIỆM

ĐỀ TÀI:

LÒNG GHÉP GIÁO DỤC BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG CHO
HỌC SINH LỚP 3 THÔNG QUA GIẢNG DẠY MÔN TỰ
NHIÊN VÀ XÃ HỘI

(Bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống)

Lĩnh vực: ...

Họ và tên tác giả:

Đơn vị:

Năm học: 20....- 20...

MỤC LỤC

1. MỞ ĐẦU	1
1.1. Lí do chọn đề tài	1
1.2. Mục đích nghiên cứu	2
1.3. Đối tượng nghiên cứu	2
1.4. Phương pháp nghiên cứu	2
2. NỘI DUNG SÁNG KIẾN KINH NGHIỆM	3
2.1. Cơ sở lý luận	3
2.2. Cơ sở thực tiễn	4
2.2.1. Thực trạng của nhà trường	4
2.2.2. Những thuận lợi và khó khăn:	4
2.3. Các giải pháp đã thực hiện để giải quyết vấn đề	7
Giải pháp 1. Giáo viên nắm vững mục tiêu, nội dung chương trình môn Tự nhiên xã hội lớp 3 bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống.	7
Giải pháp 2. Xây dựng nội dung tích hợp một cách chi tiết.	8
Giải pháp 3. Tiến hành hoạt động theo nội dung tích hợp đã được xây dựng.	11
Giải pháp 4. Chọn phương pháp phù hợp với từng loại bài, từng đối tượng học sinh, sao cho hiệu quả nhất.	13
Giải pháp 5. Chuẩn bị phương tiện, các điều kiện cần thiết đặc biệt là nguồn tư liệu phục vụ bài học.	19
Giải pháp 6. Phối hợp giáo dục môi trường với giáo dục kỹ năng sống cho học sinh	21
Giải pháp 7. Đưa ý thức bảo vệ môi trường thành một tiêu chí để đánh giá, khuyến khích, tuyên dương kịp thời những học sinh thực hiện tốt việc bảo vệ môi trường.	22
2.4. Hiệu quả của sáng kiến kinh nghiệm	23
3. KẾT LUẬN	24
3.1. Kết luận	24
3.2. Kiến nghị, đề xuất	25

1. MỞ ĐẦU

1.1. Lí do chọn đề tài

Môi trường đóng vai trò đặc biệt quan trọng trong đời sống của chúng ta. Giáo dục môi trường là một quá trình thông qua các hoạt động giáo dục hình thành và phát triển ở học sinh sự hiểu biết và quan tâm tới những vấn đề về môi trường, tạo điều kiện cho các em tham gia vào sự phát triển xã hội bền vững về sinh thái.

Giáo dục bảo vệ môi trường nhằm giúp cho mỗi cá nhân và cộng đồng có sự hiểu biết và nhạy cảm về môi trường, những khái niệm cơ bản về môi trường và bảo vệ môi trường, những tình cảm, mối quan tâm trong việc cải thiện và bảo vệ môi trường, những kĩ năng giải quyết cũng như cách thuyết phục các thành viên khác cùng tham gia. Đó cũng chính là hình thành và phát triển ở các em thói quen, hành vi ứng xử văn minh, lịch sự và thân thiện với môi trường, bồi dưỡng cho các em tình yêu thiên nhiên và kĩ năng sống bảo vệ môi trường không chỉ ở trường mà là mọi lúc, mọi nơi.

Sự thiếu hiểu biết về môi trường và giáo dục bảo vệ môi trường là một trong những nguyên nhân chính gây nên ô nhiễm và suy thoái môi trường. Do đó giáo dục bảo vệ môi trường là một nội dung giáo dục quan trọng nhằm đào tạo con người có kiến thức, có năng lực phát hiện và xử lí các vấn đề về môi trường trong thực tiễn. Nhưng thực tế hiện nay, môi trường Việt Nam và trên thế giới đang bị ô nhiễm và bị suy thoái nghiêm trọng đã gây ảnh hưởng tới chất lượng cuộc sống của một bộ phận lớn dân cư trên trái đất. Bảo vệ môi trường đang là vấn đề cấp bách, nóng bỏng không chỉ ở Việt Nam mà cả trên toàn thế giới.

Vì thế, giáo dục bảo vệ môi trường là việc làm cần thiết không thể thiếu trong sự nghiệp giáo dục hiện nay. Nhưng đối với Tiểu học, là cấp học nền tảng, là cơ sở ban đầu rất quan trọng trong việc đào tạo các em trở thành các công dân tốt cho đất nước. Do đó, việc giáo dục bảo vệ môi trường cho các em là rất khó vì nhận thức của học sinh tiểu học về môi trường và bảo vệ môi trường còn nhiều sai lệch và phiến diện. Nguyên nhân chủ yếu là do việc giáo dục môi trường vẫn

chưa thực sự được chú trọng, việc lồng ghép giảng dạy giáo dục bảo vệ môi trường tại các trường tiểu học chưa tốt. Học sinh tiểu học mới chỉ nhận biết về môi trường và bảo vệ nó thông qua các vấn đề như rác thải, phải vứt rác đúng nơi qui định, phải vệ sinh trường lớp,... Còn rất nhiều nội dung cơ bản về môi trường, ô nhiễm môi trường và ảnh hưởng của nó đến đời sống, bảo vệ môi trường chưa được truyền đạt một cách đầy đủ. Nhất là đối với học sinh khối 3 trường Tiểu học Nga Phú, các em chưa ý thức được việc bảo vệ môi trường nên ngay trong lớp học cũng chưa được đảm bảo vệ sinh cũng như những việc đơn giản để bảo vệ môi trường các em cũng chưa làm được. Do đó, để thực hiện mục tiêu, nội dung giáo dục trong trường Tiểu học hiện nay, tôi chọn đề tài: **“Lồng ghép giáo dục bảo vệ môi trường cho học sinh lớp 3 thông qua giảng dạy môn tự nhiên và xã hội theo bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống”** nhằm góp phần hình thành nhân cách toàn diện cho học sinh.

1.2. Mục đích nghiên cứu

- Tìm hiểu nội dung môn TNXH lớp 3 bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống
- Tìm hiểu thực trạng dạy và học phân môn TNXH, việc lồng ghép việc giáo dục môi trường cho HS trong phân môn TNXH ở trường Tiểu học Từ đó đề xuất một số biện pháp dạy lồng ghép giáo dục bảo vệ môi trường trong môn TNXH cho HS lớp 3.

1.3. Đối tượng nghiên cứu

- Học sinh lớp 3A trường tiểu học
- Nội dung dạy lồng ghép bảo vệ môi trường trong môn TNXH lớp 3 bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống.

1.4. Phương pháp nghiên cứu

Để thực hiện mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu của đề tài đề ra, tôi xây dựng các phương pháp như sau:

- Phương pháp nghiên cứu xây dựng cơ sở lý thuyết: Đọc các tài liệu, giáo trình có liên quan đến môi trường.

- Phương pháp điều tra thực tế: Dự giờ, khảo sát, trao đổi với đồng nghiệp, với học sinh. Phương pháp này nhằm mục đích thu nhận số liệu, sự suy nghĩ, quan điểm của giáo viên, học sinh để từ đó có thể phán đoán, tìm ra nguyên nhân, tính phổ biến, biện pháp giải quyết vấn đề để giáo dục bảo vệ môi trường cho HS trong môn TNXH lớp 3.

- Phương pháp thực nghiệm: Trong quá trình thực hiện SKKN, tiến hành tổ chức dạy TNXH cho học sinh lớp 3 để kiểm nghiệm các giải pháp đã thực hiện.

- Phương pháp thống kê, thu thập số liệu: Điều tra bằng phiếu học tập, bài kiểm tra để đánh giá kết quả thu được sau khi áp dụng kinh nghiệm.

2. NỘI DUNG SÁNG KIẾN KINH NGHIỆM

2.1. Cơ sở lý luận

Trước tiên ta cần hiểu Môi trường là gì? "Môi trường bao gồm các yếu tố tự nhiên và yếu tố vật chất nhân tạo quan hệ mật thiết với nhau, bao quanh con người, có ảnh hưởng tới đời sống, sản xuất, sự tồn tại, phát triển của con người và thiên nhiên."[1]

Qua quá trình học tập và sinh sống, các em có thể hiểu môi trường là tổng hợp các điều kiện tự nhiên bao quanh sinh vật có ảnh hưởng trực tiếp hoặc gián tiếp đến sự tồn tại và phát triển của sinh vật. Môi trường có ảnh hưởng rất lớn trên nhiều phương diện trong cuộc sống của bản thân các em.

Giáo dục môi trường là tổng hợp các biện pháp nhằm duy trì sử dụng hợp lý, phục hồi, nâng cao hiệu quả môi trường tự nhiên, giúp con người và thiên nhiên có sự hài hòa. Hiện nay, công việc giáo dục môi trường là rất quan trọng, cần thiết. Trong việc xây dựng thời đại mới của cả thế giới, Việt Nam cũng từng ngày, từng giờ tham gia vào công cuộc đổi mới nền kinh tế hiện đại “Công nghiệp hóa – Hiện đại hóa”. Để đáp ứng cho công cuộc ấy thì con người phải khai thác nguồn tài nguyên thiên nhiên, tài nguyên môi trường rất nhiều. Một thực trạng ngày nay mà ta có thể thấy rõ, môi trường và tài nguyên thiên nhiên ngày càng bị suy thoái nghiêm trọng. Muốn bảo vệ môi trường phát triển bền vững mỗi chúng ta cần có nhận thức đúng đắn và biết cách bảo vệ tài nguyên thiên nhiên và môi

hoạt nhưng vẫn tiến hành hoạt động theo chương trình đã được xây dựng.

Ví dụ: Đối với bài 19: Chăm sóc và bảo vệ cơ quan tiêu hóa (**trang 78 Tự nhiên và xã hội bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống**): Giáo viên phải làm được.

GV cho cả lớp:

- Liên hệ thực tế trong cuộc sống, kể ra những việc nên làm và có thể làm được để bảo vệ và giữ gìn cơ quan tiêu hóa.

- Nêu những việc các em có thể làm ở nhà và xung quanh khu vực nơi các em đang sống để đảm bảo vệ sinh an toàn thực phẩm.

à Sau đó kết luận:

- Không nên ăn đồ ăn đã ôi thiu, hư hỏng và để lâu ngày (vì các thực phẩm đã bị biến đổi chất gây ra các nguy cơ mắc bệnh nguy hiểm cho cơ thể)

- Luôn quét dọn và lau sạch đồ đạc cũng như sàn nhà để bảo đảm nhà cửa luôn thoáng mát, không có nhiều chuột, gián, ruồi,...gây mất vệ sinh

- Lựa chọn các loại thực phẩm có nguồn gốc xuất xứ rõ ràng, an toàn cho sức khỏe.

- Ăn chín, uống sôi, không sử dụng các thực phẩm có hại cho sức khỏe

* Kết quả:

Sau khi học xong bài Chăm sóc và bảo vệ cơ quan tiêu hóa, các em đã nhận thức rõ về những tác hại khi sử dụng thức ăn, đồ uống không có lợi cho cơ quan tiêu hóa và những việc nên làm để giữ vệ sinh đường tiêu hóa. Điều đó thể hiện ở việc ăn uống đúng giờ, rửa tay trước khi ăn, không ăn thức ăn chưa nấu chín, tránh nhai không kỹ, ăn nhanh,...

CHĂM SÓC VÀ BẢO VỆ CƠ QUAN TIÊU HOÁ

Cùng chia sẻ:

Bạn đã bao giờ bị đau bụng chưa? Vì sao bạn bị đau bụng?

Minh đã từng bị đau bụng vì...

1. Quan sát hình 2 và cho biết những thức ăn, đồ uống nào có lợi, không có lợi cho cơ quan tiêu hoá. Vì sao?

Tích hợp giáo dục bảo vệ môi trường trong môn Tự nhiên xã hội lớp 3 rất phong phú, đa dạng, mỗi phương pháp đều có mặt tích cực và hạn chế riêng. Vì vậy, giáo viên cần lựa chọn và sử dụng kết hợp các phương pháp cho phù hợp với nội dung, tính chất từng bài, trình độ nhận thức của học sinh, năng lực sở trường của giáo viên và điều kiện, hoàn cảnh cụ thể của lớp, của trường mình.

Các tình huống, phương pháp được sử dụng phải gắn với nội dung bài học, GV giúp tự đánh giá, xử lí các tình huống à kết luận để giáo dục HS các chuẩn mực đạo đức hoặc pháp luật liên quan đến bài học và ý thức bảo vệ môi trường .

Các phương pháp thường được sử dụng và mang lại hiệu quả cao như: thảo luận nhóm, sắm vai tình huống, giải quyết vấn đề, trực quan, trò chơi, nghiên cứu trường hợp điển hình...

4.1. Phương pháp thảo luận:

- Đây là phương pháp dạy học tích cực, HS được bày tỏ quan điểm, ý kiến, thái độ của mình và lắng nghe ý kiến của người khác về các vấn đề môi trường

có liên quan đến nội dung của bài học. Qua đó giúp học sinh nhận thức, có hành vi, thái độ đúng đắn đối với môi trường. Có thể thảo luận cả lớp và thảo luận nhóm.

- Thảo luận cả lớp: căn cứ vào nội dung của bài học và nội dung giáo dục bảo vệ môi trường, giáo viên chọn lựa vấn đề cần cho học sinh thảo luận cả lớp. Ví dụ Khi dạy bài 7 “Giữ an toàn và vệ sinh ở trường” (**trang 30 Tự nhiên và xã hội bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống**), giáo viên có thể cho học sinh cả lớp cùng thảo luận vấn đề:

+ Giữ gìn lớp học sạch, đẹp có lợi gì?

+ Bạn đã làm gì để lớp mình sạch, đẹp?

- Thảo luận nhóm: Đây là phương pháp giáo dục có nhiều ưu điểm. Khi tổ chức thảo luận nhóm, giáo viên cần chuẩn bị nội dung câu hỏi thảo luận, phiếu học tập và các đồ dùng cần thiết. Khi tổ chức cho học sinh thảo luận nhóm, giáo viên cần vận dụng phương pháp hoạt động nhóm (Chia nhóm, giao nhiệm vụ cho các nhóm qua hệ thống câu hỏi, bài tập trong phiếu học tập; các nhóm thảo luận; báo cáo kết quả thảo luận nhóm; tổng kết của giáo viên).

sát, học sinh có nhận thức và hành vi đúng đắn là không nên vứt rác bừa bãi ở những nơi công cộng; cách xử lý rác thải: chôn, đốt, ủ, tái chế.

**Bài
3**

VỆ SINH XUNG QUANH NHÀ

Hằng ngày, em và mọi người trong gia đình thường làm gì để giữ vệ sinh xung quanh nhà?

1. Quan sát các hình dưới đây và thực hiện:

- Kể tên việc làm trong mỗi hình.
- Nêu lợi ích của những việc làm đó.

1

2

4.3. Phương pháp trò chơi.

Đối với học sinh tiểu học, sử dụng các trò chơi trong dạy học môn Tự nhiên và Xã hội và giáo dục bảo vệ môi trường có ý nghĩa quan trọng. Trò chơi gây hứng thú học tập cho học sinh, giúp các em lĩnh hội kiến thức về tự nhiên, xã hội và môi trường nhẹ nhàng, tự nhiên và hiệu quả. Khi sử dụng phương pháp trò chơi, giáo viên lưu ý (chuẩn bị trò chơi; giới thiệu tên trò chơi, hướng dẫn cách chơi, thời gian chơi và luật chơi; cho học sinh chơi; nhận xét kết quả của trò chơi; rút ra bài học qua trò chơi). Tùy nội dung của từng bài, giáo viên có thể tổ chức trò chơi phù hợp. Giáo viên có thể tổ chức trò chơi đóng vai để giáo dục bảo vệ môi trường. Trò chơi đóng vai giúp học sinh thể hiện nhận thức, thái độ của mình trong các tình huống cụ thể và thể hiện cách ứng xử phù hợp với tình huống.

Ví dụ: Khi dạy bài 7 “Giữ an toàn và vệ sinh ở trường” (**trang 30 Tự nhiên và xã hội bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống**), giáo viên có thể tổ chức cho học sinh đóng vai với tình huống như sau: Có một nhóm học sinh (3-4 em) trước khi vào học ăn quà và vứt giấy bừa bãi ra lớp. Một học sinh khác trông thấy và học sinh này đã xử lý như thế nào?

Khi học sinh chơi đóng vai, các em thể hiện nhận thức, thái độ của mình qua vai chơi. Từ đó, giáo viên có thể điều chỉnh, bổ sung cho học sinh về nhận thức, hành vi giữ gìn vệ sinh trường, lớp học sạch, đẹp.

Bài 7

GIỮ AN TOÀN VÀ VỆ SINH Ở TRƯỜNG

Hình 1 cho em biết những vị trí nào không an toàn?

1

- 1. Chuẩn bị khảo sát về sự an toàn và vệ sinh trong khuôn viên trường học.**
 - Chia nhóm và các khu vực khảo sát theo gợi ý:
 Nhóm 1: Phòng học (bàn ghế, cửa sổ, trần nhà,...) và khu vực xung quanh (cầu thang, hành lang, biển báo,...)
 Nhóm 2: Sân chơi, bãi tập, dụng cụ thể thao,...
 Nhóm 3: Các khu vệ sinh
 - Thảo luận về nội dung khảo sát của nhóm và lập phiếu khảo sát theo gợi ý:

Phiếu khảo sát (nhóm 1)				
Địa điểm	Đồ vật	Hiện trạng		Đề xuất
		An toàn	Vệ sinh	
Trần nhà	?	?	?	?
	?	?	?	?
Cầu thang	?	?	?	?
	?	?	?	?
?	?	?	?	?

Khi khảo sát, em cần lưu ý:

- Chuẩn bị trang phục gọn gàng

4.4. Phương pháp tìm hiểu, điều tra:

Đây là phương pháp tổ chức cho học sinh tham gia vào quá trình tìm hiểu các vấn đề môi trường ở địa phương. Qua tìm hiểu, học sinh nhận thức được thực trạng môi trường, giáo dục học sinh tình yêu quê hương đất nước, ý thức bảo vệ môi trường. Sử dụng phương pháp này, giáo viên lưu ý: Thiết kế các câu hỏi, bài

tập cho học sinh (cá nhân hoặc nhóm) tiến hành điều tra, tìm hiểu các vấn đề về giáo dục bảo vệ môi trường.

Ví dụ:

* Khi dạy bài 3 “Vệ sinh xung quanh nhà” (**trang 16 Tự nhiên và xã hội bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống**), giáo viên có thể cho học sinh tìm hiểu:

- Cách xử lí rác thải của địa phương nơi em sống.
- Các loại nhà tiêu thường sử dụng ở địa phương.
- Ở địa phương bạn, các gia đình, bệnh viện và nhà máy (nếu có) thường cho nước thải chảy đi đâu?

Bài 3

VỆ SINH XUNG QUANH NHÀ

Hàng ngày, em và mọi người trong gia đình thường làm gì để giữ vệ sinh xung quanh nhà?

1. Quan sát các hình dưới đây và thực hiện:

- Kể tên việc làm trong mỗi hình.
- Nêu lợi ích của những việc làm đó.

1

2

3

4

Giải pháp 5. Chuẩn bị phương tiện, các điều kiện cần thiết đặc biệt là nguồn tư liệu phục vụ bài học.

Đây là là một bước vô cùng quan trọng giúp cho tiết học thành công. Máy chiếu sẽ giúp cho quá trình đưa những tư liệu, hình ảnh một cách sinh động nhất

LIÊN HỆ TẢI MẪU

ZALO: 0833206833

Nội dung: Tải mã skkn *****

Phí tải: 100.000 VNĐ

Chỉ nhận thanh toán qua STK

